

ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ЯК МІНІМІЗАЦІЯ ВИРОБНИЧИХ РИЗИКІВ ПІДПРИЄМСТВА

Успішність функціонування підприємства в умовах воєнного стану передбачає його максимальну ефективність та стійкість, що визначає мінімізацію економічних ризиків підприємства. Виокремлення зовнішніх і внутрішніх економічних ризиків суб'єкта господарювання дає можливість визначити головні завдання із забезпечення його економічної безпеки. Внутрішні економічні ризики підприємства пов'язані зі стратегічним управлінням, фінансами, людськими ресурсами і власне виробництвом товарів або послуг [1]. За Маселко С. В., внутрішніми загрозами економічній безпеці підприємства є некваліфіковане управління, помилки в стратегічному плануванні і ухваленні тактичних рішень; слабке маркетингове опрацювання ринку; недостатня ліквідність активів підприємства; низький рівень кваліфікації основного персоналу; неконкурентна цінова політика; слабке технічне озброєння підприємства; перебої в роботі устаткування і комунікацій; помилки в організації збереження фінансових і матеріальних цінностей; просочування стратегічної і фінансової інформації підприємства через недоліки в організації роботи служби безпеки підприємства; низький рівень бізнес-репутації підприємства; відсутність планування діяльності підприємства в аварійних ситуаціях; недотримання контрактів і договірних зобов'язань [2].

Мінімізація більшості внутрішніх ризиків підприємства будується головним чином на оптимізаційних заходах та удосконаленні управління та мотивації всіх сторін діяльності підприємства. Так, мінімізація стратегічних внутрішніх ризиків окреслює розробку прогностичних сценаріїв на випадок виникнення кризових ситуацій на підприємстві, регулярне корегування стратегічних планів та їх перегляд. Особливо актуальним для мінімізації стратегічних внутрішніх ризиків є моделювання сценаріїв розвитку підприємства з урахуванням парадоксу «безпека-розвиток» і інформаційному середовищі, що одночасно показує тісні внутрішні зв'язки всіх підрозділів підприємства та швидку адаптацію до умов, що змінюються [1]. У сучасних умовах також велике значення має мінімізація фінансових ризиків, чому сприяє регулярний аналіз витрат та впровадження заходів щодо їх зниження, наприклад, перегляд договорів з постачальниками і збутом, підвищення ефективності виробничих процесів, створення резервів, диверсифікація джерел доходу тощо.

Виробничі процеси є ключовим елементом на підприємстві, вони визначають ефективність використання ресурсів, якість продукції і конкурентоспроможність суб'єкта господарювання на ринку. Тому мінімізація виробничих ризиків є важливим завданням. Мінімізація виробничих ризиків передбачає впровадження стратегій та технологій для виявлення, оцінки та зниження впливу потенційних збоїв у виробничому процесі. Відмова обладнання, порушення в ланцюжку постачання, людські помилки – все це можливі джерела невизначеності. Впровадження передових технологій знижують виробничі ризики за рахунок, наприклад, прогнозування вірогідних поломок обладнання, оптимізації графіків технічного обслуговування, скорочують час простою та незаплановані зупинки виробництва. До таких сучасних технологій можна віднести предикативну аналітику, системи моніторингу в реальному часі, IoT. Також для підтримки сталого ланцюжка поставок за рахунок диверсифікації постачальників та включення буферного запасу для усунення непередбаченого дефіциту варто використовувати принципи ощадливого виробництва «точно вчасно», які вимагають точної координації та надійних постачальників, щоб уникнути посилення ризиків [3]. Слід сказати, що технології IT потребують величезного споживання енергії, а відтак можуть чинити суттєвий тиск на навколишнє середовище. Ця проблема викликала цифрові та технічні інновації для досягнення довготривалого балансу між цілями економічного розвитку, збереженням екології та забезпеченням прав людини. Щоб цифровізація економіки та суспільства не принесла людству більше проблем, ніж користі, важливо поєднати її з зеленою енергетикою та екологічним мисленням [3]. До технологій сталості можна віднести електричний транспорт, автономне світлодіодне освітлення, сонячну та вітрову енергетику, технології перероблення відходів, скорочення шкідливих викидів, захоплення вуглецю тощо.

Мінімізація виробничих ризиків є частиною комплексного підходу до мінімізації економічних ризиків підприємства і потребує синергетичного підходу до забезпечення безпеки підприємства.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Гнилицька Л., В. Франчук С., Мельник Н., Наконечна Г., Леськів, В. Гобела. Безпекоорієнтована модель оцінювання ризику підприємницької діяльності. *Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice*, вип. 4, вип. 45, 2022, с. 202-210, doi:10.55643/fcaptr.4.45.2022.3838. URL: <https://doi.org/10.55643/fcaptr.4.45.2022.3838>
2. Маселко С.В. Внутрішні загрози фінансовій безпеці підприємств. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, Екф-34с. 2013. URL: <http://libfor.com/index.php?newsid=1875>
3. Kompanets, N.I. 2024. Minimization of risks associated with changing the business behavior of IT enterprises. *Global Prosperity*. 4, 1 (Jan. 2024), 15–23.

Науковий керівник: Кліменко О. М., доцент кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця